

Brez trajnih rešitev je Zadrugi Goriška Mohorjeva usojen propad

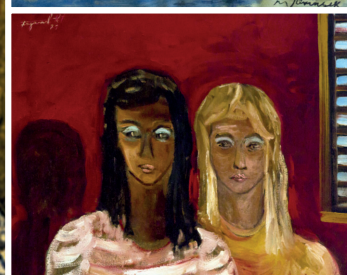
V iskanju izhoda iz strukturne krize, v kateri se že dalj časa nahaja Zadruga Goriška Mohorjeva (ZGM), se je v torek, 8. marca, na razširjeni seji sestalo vodstvo Zadruga s predsednikom SSO Walterjem Bandljem in nekaterimi člani izvršnega odbora ter z deželnim svetnikom SSK Igorjem Gabrovcem, ki je tudi deželni tajnik stranke.

Predsednik Peter Črnic je v podrobnosti prikazal nevdružno finančno stanje, zaradi katerega je v prejšnji številki Novega glasa napovedal odpuščanje osebja, obenem je prisotnim prikazal stvarne potrebe ZGM, ki bo zaradi nižanja javnih sredstev financiranja že v letošnjem letu morala nujno zmanjšati obseg delovanja in posledično odpustiti osebje. Dokončno zaprtje ZGM pa je po mnenju predsednika srednjeročno gledano le stvar časa, če ne bo dana možnost notranje prestrukturacije. Predsednik je prisotne opozoril, da ZGM ne potrebuje začasnih rešitev, ki bi se zadovoljile s trenutnim gašenjem požara, saj se bo ta zelo hitro pojavil kje drugje. ZGM potrebuje politična in finančna zagotovila, da bo lahko dolgoročno še naprej opravljala svojo nenadomestljivo vlogo v okviru slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Predsednik SSO Walter Bandelj in deželni svetnik Igor Gabrovec sta zelo pozorno poslušala poročilo in poudarila neprecenljivost vloge Zadruga Goriška Mohorjeva, ki mora prav zaradi tega biti deležna posebne pozornosti. Sama sta se strinjala s tezo, da ZGM potrebuje dolgoročne rešitve, istočasno pa sta oba spodbudila vodstvo, naj vztraja v tej težki situaciji in naj išče čim manj boleče rešitve, da ne bi že v tem letu preveč ošibili strukture. Pri tem pa sta se obvezala, da bosta aktivno iskala stvarne rešitve, tako v odnosu do Dežele FJK kot tudi do Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, v upanju da bi našli trajno rešitev.

Dan kasneje, in sicer v sredo, 9. marca, pa se je sestel upravni odbor, ki je na dnevnem redu imel sprejetje odločitev v zvezi s kriznim stanjem.

/ str. 2
Za odbor
Predsednik
Peter Črnic

Razstava Ženski obrazi in izrazi v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Foto Dani Kristančič in IK

Pomembno srečanje primarnih ustanov v Nabrežini Več skupnega kot pa razlik!

Foto JMP

V dvorani društva Igo Gruden v Nabrežini je bilo minuli petek, 11. t. m., plodno in potrebno srečanje predsednikov

slovenskih primarnih ustanov, ki sta ga sklicala predsednika SSO in SKGZ Walter Bandelj in Rudi Pavšič.

/ str. 8

Ob 20-letnici Novega glasa srečanje pri tržaškem županu Cosolini: "Podprl vas bom!"

"Pristojnosti župana niso neskončne, a zagotavljam vam, da bom storil

vse, kar je v mojih močeh, da podprem vašo založniško dejavnost".

/ str. 2

Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE IN KOZMETIČARKE

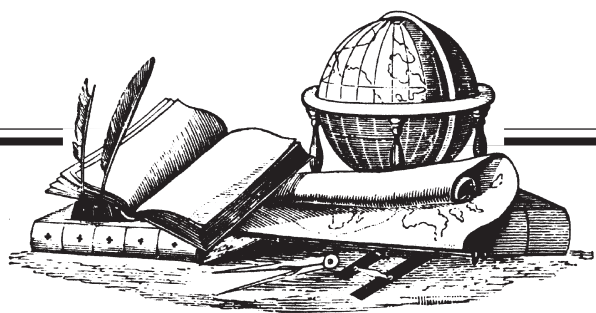
www.parrucchelanza.com

Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

Gorica - Ul. Garibaldi, 13
na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078

Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Potrjujejo krčenje sredstev tistim občinam, ki zavračajo Unije

Dežela vztraja pri medobčinskih zvezah

S 1. strani

Cosolini: "Podprl vas bom!"

Stemi besedami tržaškega župana Roberta Cosolinija bi lahko povzeli srečanje, ki je na prizadevanje občinskega svetnika stranke Slovenska skupnost in predsednika proračunske komisije Igorja Švaba ravno ob 20-letnici Novega glasa bilo na tržaškem županstvu v petek, 11. marca.

Vljudnostnega sestanka, ki je imel ob težavni situaciji Zadruge Goriška Mohorjeva še večji pomen, so se poleg župana udeležili sam Švab in odgovorni urednik našega tednika Jurij Paljk ter nekateri člani redakcije.

Po uvodnih besedah Igorja Švaba, ki je predstavil vsebinske in nazorske smernice našega časopisa, je Jurij Paljk razčlenil preteklost časopisa, ki je - kot smo že v tem odobrobo večkrat zapisali - nastal na podlagi združitve versko usmerjenega goriškega Kato-

liškega glasa in tržaškega Novega lista, ki je imel bolj liberalno idejno podstat. "Novi glas, ki je bil pred dvajsetimi leti že izraz racionalizacije stroškov, in to v liberalno katoliškem krogu, se je rodil zato, da bi na kakovostnejši način 'pokrival' deželno razsežnost slovenske narodne skupnosti v Italiji", je dejal Paljk in obrazložil, da je časopis bil vedno "namenjen širokemu razponu bralcev, zlasti pa tistim, ki so se prepoznali v vrednotah demokracije, slovenstva in krščanstva". Danes Novi glas nagovarja Slovence v vseh treh pokrajinah naše dežele, "na Tržaškem, kjer imamo največ naročnikov, na Goriškem in na Videmskem, dosledno pa spremljamo tudi dogajanje Slovencev po svetu in ro-

jakov v matični domovini", je dodal Paljk.

Odgovorni urednik ni pozabil poudariti, da Novi glas predstavlja tisti del slovenske narodne skupnosti (to je katoličane), ki je dejansko "manjšina v

kljaj (ta znaša 70 tisoč evrov) je v primerjavi s celotnim zneskom, ki ga Zadruga potrebuje za redno letno delovanje skromna vsota: tega vprašanja bi se morale lotiti pristojne ustanove v manjšini, v Italiji in tudi v Sloveniji", je dejal Paljk.

"Taka vsota se mi nikakor ne zdi nepremostljiv problem", je glado odvrnil tržaški župan. Zagotovil je, da bo to vprašanje predstavil deželnemu odborniku Gianniju Torrentiju in deželnemu svetniku SSK Igorju Gabrovcu. "Verjamem, da je pluralnost v slovenski narodni skupnosti na kulturnem, političnem in tudi medijskem področju nadvse pozitivna in dobrodošla".

V nadaljevanju je župan spregovoril o bližajočih se upravnih volitvah. Po primarnih volitvah v levi sredini ("ki bi se jim lahko gladko izognili") koalicija lahko načrtuje kampanjo za junijske volitve". Vemo, da se je moj predhodnik in sedanji osrednji tekme desnosredinskega tabora Roberto Dipiazza znal prikupiti tržaškimi volivcem", prav zato je potrebno, da se v pričakovanju volilnega dogodka strnejo različni dejavniki, tudi slovenska manjšina.

Dejal je, da je potrebno v odnosu do vseh komponent mestnega tkiva gojiti in deliti vrednote, ki temeljijo na sožitju, "ki ga danes potrebujemo kot še nikoli prej". Glede financiranja manjšine in podpore Novemu glasu pa je župan še enkrat poudaril, da bo posegel na različnih upravnih nivojih: "To preprosto zato, ker čutim, da je tako prav"! IG

Reforma krajevnih uprav je v ospredju političnega dogajanja v deželi Furlaniji julijski krajin. Po napovedih bodo medobčinske zveze stopile v veljavo 15. aprila in pristojni deželni odbornik Panontin je konec minulega tedna zavrnil skupno zahtevo vseh načelnikov svetovalskih skupin v deželnem svetu po dodatni preložitvi ustanovitve unij, češ da je dežela že preložila rok z napovedanega 31. oktobra 2015 na letošnji 15. april. Panontin je ob tem dodal, da bi dodatno odlašanje škodovalo celotni reformi, ki bo sicer konkretno stekla s prvim julijem. V tej luči sta predsednica deželne uprave Dobra Serracchiani in sam Panontin v minulih dneh imela več srečanj z občinskimi upravitelji. Tak sestanek z župani šestih občin tržaške pokrajine, da bi v zvezi v pretres stališča glede medobčinskih zvez, je med drugim bil v petek, 11. marca. Ob predsednici Serracchianijevi so bili prisotni tržaški župan Cosolini, župan Nesladek za Milje, župan občine Devin - Nabrežina Kukanja, zgoniška županja Monika Hrovatin, župan občine Dolina Klun in repentabrski župan Pisani. Ob njih so na seji sodelovali še pristojni deželni odbornik Panontin, podpredsednik deželnega sveta Gabrovec in deželni svetovalci Lauri, Codega in Ukmar.

Serracchianijeva in Panontin sta županom orisala tehnične pridobitve za same občine in občane in med drugim potrdila krčenje v višini 7,5% predvidenih finančnih sredstev občinam, ki ne bi pristopile k uniji.

V zvezi z javno rabo slovensščine je Serracchianijeva poudarila, da je glede tega mirna, ker bo v medobčinskih zvezah slovenščina imela mesto, ki ji pripada. V tem smislu se ji je zdelo še zlasti pozitivno dejstvo, da je deželna uprava izboljšala samo zakonsko besedilo, kar jamči dosledno in primerno zaščito rabe slovenskega jezika.

Poudarila pa je tudi, da ostajajo odprta vsa omizja za dogajanje glede nekaterih vsebin, ki so za župane sporne.

Predsednica je tudi potrdila, da do 23. marca pričakuje razsodbo deželne uprave sodišča o pritožni nekaterih občin zoper vsebini reforme. Med temi občinami sta tudi občina Dolina in Števerjan.

Tudi v Gorici je bil podoben sestanek na sedežu deželne uprave v Avditoriju. Predsednica Serracchianijeva je županom območja, ki naj bi ga pokrivala Goriška medobčinska unija in v kateri sta tudi občini Sovodnje in Števerjan, predstavila novosti glede deželne reforme krajevnih uprav. Slovenski občini zaenkrat nista pristopili k tej uniji. Števerjan je, kot rečeno, vložil priziv na deželno upravno sodišče, občina Sovodnje pa ni pristopila, ker ni bila upoštevana zahteva po dvojezičnem nazivu. Na goriškem sestanku pa tega vprašanja niso razčistili, saj se je izkazalo, da navkljub deželnim popravkom, ki so jih dosegli svetniki Gabrovec, Ukmar in Lauri, večjezično

poimenovanje ne bo uvedeno na celotnem območju posameznih Unij. Nekateri župani namreč tolmačijo zakonsko besedilo tako, da dvojezično ime ni potrebno, če Unija povezuje občine, v katerih ni slovenske manjšine.

Podobno informativno srečanje pa bo deželno vodstvo imelo še z župani medobčinske zveze za spodnje posočje, v katerem so tudi občine Tržič, Ronke in Doberdob, kjer tudi živimo Slovenci in seveda ostalimi na celotnem deželnem območju.

Debora Serracchiani na vseh sestankih poudarja, da rok, ki zapade 15. aprila za uvedbo medobčinskih zvez, ki jih predvideva deželna reforma krajevnih uprav, ne bo preložen. Obenem zagotavlja, da je še mogoče marsikaj izboljšati in da je ob tehničnih omizjih, odprto tudi politično omizje. Izrazila pa je tudi pričakovanje, da se bodo za pristop v teh dneh odločile številne občine, ki tega doslej niso naredile, ker se niso strinjale z zmanjšanjem vloge krajevnih uprav. Za mnoge upravitelje pa je prav to vprašanje ključno, saj se zavedajo, da pri najboljši volji povezava več občin v novo medobčinsko zvezo, ne bi rešila nekaterih osnovnih potreb krajevnih uprav. Zelo sporna je tudi kar očitna izsiljevalna napoved krčenja deželnih pripisov občinam, ki se bi pristopile k oblikovanju medobčinskih unij.

Deželna predsednica sama pa je glede priziva o reformi krajevnih uprav, ki so ga na deželno upravno sodišče vložile nekatere občinske uprave, dejala, da Dežela ne bo vlagala svoje pritožbe, ko bi sodišče sprejelo omenjeni priziv občin in nekaterih posameznikov.

MT

S 1. strani

Brez trajnih rešitev ...

Ob načrtovanju proračuna za leto 2016, za katerega

upravni odbor žal meseca marca še nima točnih izhodiščnih podatkov (npr.

višina zneska javnih prispevkov), in ob nesporni ugotovitvi, da se bo redno poslovanje podražilo zaradi povišanja določenih postavk, kot so poštni in drugi tekoči stroški, je vodstvo realistično ocenilo, da bo v primeru, če bo raven prispevkov ostala ista kot v letu 2015, primanjkljaj za leto 2016 znašal 80.000 tisoč evrov. To pa pomeni izničiti glavnico Zadruge, kar je za odbor nesprejemljivo. Odbor je zaradi tega po dolgi in poglobljeni razpravi, ki je vzela v poštev predvsem zagotovila SSO-ja in deželne svetnike Gabrovca in v upanju, da bodo v tem času znani podatki o višini javnih prispevkov, odločil, da bo sklep o notranji reorganizaciji in posledičnem nižanju rednih stroškov prenesel na naslednjo sejo, ki bo sklicana najkasneje v roku dveh tednov. Do takrat pa bo tehnična skupina, v logiki iskanja trajnih rešitev, pripravila nov operativni predlog reorganizacije dela, ki bo upošteval omenjene novosti.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

vabi na **okroglo mizo**
z naslovom

**SLOVENSKI KATOLIŠKI TISK
V LUČI NOVEGA ZAKONSKEGA
OSNUTKA O TISKU.
TEŽAVE IN IZZIVI.**

Ponedeljek, 21. marca, ob 17. uri
v galeriji Ars na Travniku v Gorici

SODELOVALI BODO:

Ezio Gosgnach (odgovorni urednik Doma)

Mauro Ungaro (član vsedržavnega izvršnega odbora FISC in odgovorni urednik Voce Isontina)

Igor Gabrovec (deželni svetnik SSK)

Cristiano Degano (predsednik novinarske zbornice FJK)

Tamara Blažina (poslanka Demokratske stranke)

Srečanje povezuje Peter Črnic (predsednik upravnega odbora Zadruga Goriška Mohorjeva)

Povejmo na glas

Kaj pa družbeno usmiljenje?

V letu, posvečenem usmiljenju, se je gotovo zanimivo vprašati, kaj je z usmiljenjem v družbi. Kako se torej človek obnaša na kolektivni ravni, po kakšnih merilih in nagibih razporeja skupna sredstva, kako uveljavlja večjo ali manjšo družbeno pravičnost. Ta pač upošteva in celo zahteva enakovredno obravnavanje vsakega posameznika in v zvezi s tem zagotovitev tistih materialnih dobrin, ki vsakemu posamezniku pripadajo po njegovih sposobnostih in zaslugah. V ustvarjanju kar najbolj pravične družbe je seveda nujno nameniti posebno pozornost vsem tistim, ki so v večji meri obeleženi s trpljenjem, bodisi telesnim bodisi duševnim. Tistim, ki so zaradi teh ali onih razlogov odrinjeni na rob, tistim, ki jih pestita revščina in pomanjkanje, in ne nazadnje tistim, ki zaradi nižjega socialnega izvora ne bi imeli enakih uveljavitvenih možnosti, kot jih imajo predstavniki premožnejšega socialnega razreda. Vsi dobro poznamo družbo sedanjega časa in dejstvo, da kljub velikim korakom naprej še ne moremo govoriti o idealni stopnji družbene pravičnosti. Dandanes se socialne razlike celo stopnjujejo, med t. i. revnimi in bogatimi je vse večja razdalja in bogati imajo vsak dan več vpliva, tudi na politiko, ki ustvarjena družbena sredstva razporeja na namig močnih. Ob tem se sama od sebe prikrade misel, da usmiljenje ni ravno preveč prisotno ob delitvi skupnih dobrin, bolj rečeno, usmiljenja pravzaprav skoraj ni, sicer bi bila naša družba in svet drugačna. Verjetno

je usmiljenje kot možnost urejanja družbe previsoka beseda in bi že ogromno pomenilo, ko bi lahko govorili o navzočnosti družbenega sočutja. In brez nekega lepega občutka do sočloveka, pa najsi se ta lepi občutek imenuje tako ali drugače, vsem prijetne in osrečujoče skupnosti preprosto ni mogoče imeti. Brez sočutja npr. ni mogoče plemenititi socialne države, s katero so zagotovljene nedobičkonomsne dobrine in ki so v prvi vrsti zagotovljeno zdravstvo, dobra šola in vzgoja, skrb za ostarele. In ker danes socialna država doživlja hude udarce in finančne reze, lahko predpostavljamo, da družbeno sočutje slabi, medtem ko o prelomnem usmiljenju sploh ne moremo govoriti. Kdo bi lahko rekel, kaj vse to govorenje o sočutju in usmiljenju, mar nista to v prvi vrsti povsem osebni in zasebni kategoriji, medtem ko družbeno življenje stotisočev in milijonov urejajo druge, povsem znanstvene zakonitosti, ki se dopolnjujejo skozi zgodovino? In vendar, ko ni tudi v širših razsežnostih prisotno tisto, čemur pravimo sočutje in usmiljenje, se stvari ne morejo obračati v dobro. Socialna država hira, na delu je družbena krivičnost namesto pravičnosti, in to lahko vodi v težkih časih tudi v usodno velike napetosti. Da ne govorimo o svetu kot celoti, kjer predvsem velik razkorak med bogastvom in revščino poraja na eni strani vzvišenost in na drugi mržnjo, sovraštvo in celo vojne, ki so daleč največje zlo za človeštvo.

Janez Povše

GORICA SD Sončnica / Psihoterapevt Bogdan Polajner

Odnosi v družini otroku lahko koristijo ali pa škodijo

Kako lahko starši z odnosi vplivamo na zdravo vedenje otroka? O tem je na predavanju, ki je v organizaciji Skupnosti družin Sončnica potekalo 3. marca v Močnikovem domu v Gorici, govoril Bogdan Polajner. Predavatelj, po rodu iz Maribora, je doktor psihologije in že 25 let aktivno dela kot psihoterapevt. Od leta 2009 dalje je zaposlen kot direktor centra za poklicno rehabilitacijo, predava tudi na primorski univerzi v Kopru, napisal je več strokovnih del.

Na goriškem predavanju je predstavil nekaj ključnih elementov zdravih odnosnih slogov: spregovoril je o treh osnovnih ljubeznih v družini, o vzgojni enotnosti staršev, o vrhunskih doživetjih kot pogoj za osebnostno in vedenjsko zdravje otroka, o tem, kako otroku privzgojiti delovne navade, skratka: o odnosih v družini, ki otroku koristijo ali pa škodijo. Tudi sam je oče dveh otrok, je dejal Polajner; tako on kot žena sta profesionalca na področju vzgoje, in vendar mu ni prihranjeno, da bi se tudi on znašel v zadregi ali težavah.

Odnos je "prvo, osnovno orodje, s katerim starši delamo z otrokom". Starši so ves čas v odnosu, to je najbolj pomembno, "kot starši pa smo za to najmanj opremljeni. Pravzaprav gospodarimo s tem, kar smo bolj ali manj podedovali, dobili iz lastne izkušnje". Za tem, žal, "ni nobenega sistema".

Na vprašanje, ali smo starši življenjsko zdravi v našem vplivu do otroka, je Bogdan Polajner odgovoril s pomočjo petih shematičnih projiciranih slik, zraven pa je dodajal številne konkretne primere, vzete iz bogate izkušnje. Pri tem se je zavestno izogibal psihoterapevtski terminologiji, da bi ga lahko razumel prav vsakdo.

Večina psihoterapevtovih "klientov", katerih otroci imajo resne vedenjske in odnosne težave, so t. i. "v redu starši". Žal ni razčiščeno, kaj je prav in kaj ne. "Imamo tudi nekatera kulturno napačna sporočila, napačno dediščino. Nekateri mislijo, da so dobri starši, pa so lahko lastnim otrokom izredno škodljivi".

Tri temeljne ljubezni v družini

Družina je za otroka optimalna in zdrava, če v njej nastopajo vse tri temeljne ljubezni. Prva je starševska ljubezen: to je ljubezen, ki jo starši doživljajo kot čutijo do otroka in mu jo nudijo. Druga je partnerska ljubezen, tretja pa ljubezen do sebe. "Pomembno je imeti tudi sebe na zdrav način radi in otroku pokazati, kako je to pomembno". Tri temeljne ljubezni morajo biti "inkarnirane. Ljubezen ali je inkarnirana ali pa ni!" Če se ljubezen ne konkretizira, je ni. Če partnerska ljubezen nima konkretizacije, je lahko samo "pobožna želja, nič drugega". Za zakonsko ljubezen si je treba konkretno jemati čas, v njo vlagati. Leta zakonskega življenja namreč hitro minevajo in zakonca se z lahkoto izgubita. "Nekoč si za tega človeka umiral v sanjah, zdaj ti gre pa

na živce ... Kako se je to lahko zgodilo!?" Partnerja, ki se nikdar ne kregata, sta v največji nevarnosti, da se bosta ločila. Potrebno je tudi se zdravo skregati. Važno je se potruditi, drugače zakonska ljubezen ni živa, ampak je le "kvazi pobožnjakarska fraza". Otrok se za družino ne more navdušiti, če tega konkretno ne vidi.

Danes ljudje odlagajo starševstvo čim kasneje, ker velja splošno sporočilo, da, ko enkrat imaš otroke, si nehal živeti. Otrok rabi videti, da se imajo starši v družini lepo, ne samo to, da garajo in so zdelani. Pomembno je, da otrok vidi, kako imajo starši lahko radi sami sebe in da je tudi to sestavni del družinskega življenja. Tudi ljubezen do samega sebe mora biti "inkarnirana".

Če se starši posvetijo predvsem starševski ljubezni in vse drugo - partnerska ljubezen in ljubezen do samega sebe - gre "na čakanje", se v temelju motijo glede tega, kaj je v resnici dobro. Zgrešeno je se iti v družini "življenje samostana": bolj ko sami sebe pozabimo in podarimo, bolj smo svetniški starši ... Polajner je povedal, da ima še največ opravka s starši, ki si aktivno prizadevajo, da bi bili dobri starši: toda prav to, kar počenjajo, je škodljivo za otroke. "Če se hočeš iti 'samopozabiti', ne rini v družino, pojdi v samostan! To sta dva čisto različna življenjska sloga". Samo če otroci vidijo, da v družinskem urniku vsi uživajo v družinskem življenju, bodo nad družino navdušeni. Odtegniti partnersko ljubezen, to prinese zelo hitro svoj račun ... Potem se eden izgubi, svoje

Ljubezen ali je inkarnirana ali pa ni ljubezen... Za zakonsko ljubezen si je treba konkretno jemati čas.

potrebe zadovoljuje izven družine in je v družini "samo še tehnično navzoč". Plačuje položnice, otroka ima še pristno rad, a za družino se je izgubil. "To je izstavljen račun za 120% starševstvo in samopozabo". Za starše je pomembno, da so "količinski in kakovostni starši"; kdor trdi, da je dovolj biti kakovostni, daje potuho tistim, ki so se začeli izgubljati. Potrebni sta kakovost in količina! Drugače ne gre. Otrok, ki mu manjka eden od staršev, doživlja vsak dan nepotešeno hrepenenje po njem. To je ena travma. Druga travma, ki otroka še bistveno bolj poškoduje, je, ko eden od staršev "zapre" partnersko ljubezen in ljubezen

prejemal enako sporočilo glede temeljnih zadev. Otrok tudi v zdravi družini preizkuša vzgojno mejo, kaj se v življenju sme in kaj ne, kaj je prav in kaj ni prav, kaj je zdravo in kaj ne. "Otrok to mejo testira tako, da jo krši". Če starši enotno ukrepajo, bodo kršitve "zabremzali" še pri neki spodobni prekočitvi.

Kjer starši niso vzgojno enotni, imamo opravka s t. i. uničevalci

vzgoje, z dvojno vzgojo in dvojnimi sporočili; za otroka je v taki družini kaotična, shizofrena situacija. Posledica dvojne vzgoje je ta, da vzgojitelj stornira sovzgojitelja. Ni kriv otrok, ki manipulira; starši ga polomijo! "Če se zgodi še napaka dvojne informacije, se zgodi še avtorstorno": s prvim sporočilom postavljam neko mejo, z drugim to že uničim. Otrok sam po sebi nima občutka za mejo, ne ve, kaj sme in česa ne sme. Če ne najde meje, si privoščil vedno več.

Vrhunska doživetja

Če imam sam sebe zdravo rad, potem v svojem življenju hočem živeti "ne samo vsak-

danje funkcioniranje", temveč tudi to, kar nas sili, da rečemo: življenje ima smisel, življenje je nekaj lepega. To je ekstatičnost, radost življenja, to so koščki raja, življenjski užitki. Za nekoga je to koncert klasične glasbe, za koga drugega muzikal, vzpon na goro, meditacija, kotemplacija, slikarstvo, poezija, nogometna tekma itd. Če hočejo biti starši do otroka odnosno zdravi, se morajo otroci pri njih navdušiti nad življenjem. Pomembno je imeti vrhunska doživetja kot sestavni del življenja. Človek, ki v svojem življenju ne dosega vrhunskih doživetij, je "dobro prilagojen, hiper-socializiran nevrotik". Vrhunska doživetja so nekaj več kot zgolj zdrav življenjski slog. Pomembno je, da ima vsakdo svojo pot do teh doživetij. Otrok, ki to vidi, je motiviran; razume, da življenje ni samo garanje, ampak da od njega lahko pričakuje nekaj več. Rastel bo v to smer.

Na drugi strani je demotiviran človek, priden, ubogljiv in upogljiv, ki pohlevno gara in živi

Na patološke užitke se lahko odgovori le s ponudbo zdravih užitkov.

hlapčevsko življenje. To ni življenje, to je funkcioniranje, je poudaril Polajner. Glede tega je enako v realsocializmu ali turbokapitalizmu, "to sta v resnici enojajčna dvojčka, ne prvi ne drugi ne dela v blaginjo človeka". Tudi te lekcije še nismo prerasli, "vsak dan jo imamo na televiziji". Tudi to je "tipično slovenska situacija". Človek, ki tako živi, je zapisan propadu: drogiranje in drugi nadomestni "kvazi-užitki so edini užitki, ki jih ima". Na patološke užitke pa se lahko odgovori le s ponudbo zdravih užitkov.

Razvajanje

Starševska ljubezen je ljubezen od staršev do otrok. Ni nujno, da je otrok, ki je ljubljen, tudi ljubeč. Za "normalnost" pa je važno, da smo tudi ljubeči in ne samo ljubljeni. Če je samo polovica, v življenju ne moreš zdravo živeti. Otrok se začneja "čustveno rojevati" neke ob začetku osnovne šole. Zdrava družina se zaveda, da ni dovolj

Pretirano ščitenje onesposobi otroka in mu ne dopušča, da bi bil zmožen se spoprijeti z življenjem.

otroka ljubiti: z njim je treba ravnati tako, da se sprosti njegova notranja ljubezen, da postane ljubeč, konkretno ljubeč. Drugače starši postanejo hlapci pod lastno streho, otrok brezčuten tiran. To je sad patološkega razvajanja, "ki otroka resno deformira kot osebnost".

Delovne navade

Starši uspejo, ko postane otrok samostojen, ko stopi v svoje življenje, ko je gnezdo prazno. Otroka je treba usposabljanje za samostojnost. To je vprašanje delovnih navad. Problem je, ko so starši hiperprotektivni, ko ljubezen preveč izenačujejo z zaščito, toliko da z zaščito pretiravajo in otroku škodijo. Postavljajo se med otroka in življenje, tako da otrok sploh ne dobiva dovolj izkušenj, da bi rastle, se razvijal in bi nekoč bil sposoben samostojno zaživeti. Starši niso dobri, če ščitijo otroka pred zunanjimi obremenitvami, težavami in stresom. Pretirano ščitenje otroka onesposobi in mu ne dopušča, da bi bil zmožen se z življenjem spoprijeti. Starši so seveda dolžni otroke ščititi, a pretiravanje - tudi v tem primeru - še kako škodi

DD

Slovenska Bistrica / Pučnikovo priznanje dr. Dragu Štoki

Na nedavnem Pučnikovem simpoziju, ki sta ga 11. marca v Slovenski Bistrici priredila inštitut dr. Jožeta Pučnika in Wilfred Martens center iz Bruslja, je posebej do izraza prišla tudi slovenska narodna skupnost v Italiji. Prvi lavreat nagrade Pučnikovo priznanje, ki so ga podelili na simpoziju, je namreč odvetnik Drago Štoka, dolgoletni družbeni delavec in politik. Štoka je bil med drugim dvajset let deželni svetnik stranke Slovenske skupnosti, leta 2004 je kot predstavnik SSK tudi kandidiral na evropskih volitvah na listi južnotirolske SVP. V zadnjem obdobju vse do lanskega leta je bil Štoka predsednik SSO. Pučnikovo priznanje si je prislužil za "prispevek k razvoju demokracije v Sloveniji". V temeljitvi je bilo še podčrtano nagrajenčovo delo za uveljavitev pravic slovenske narodne skupnosti v Italiji in zavzemanje za samostojno politično nastopanje Slovencev na Apeninskem polotoku.

Štoka je ob prejemu priznanja izrazil veliko zadoščenje. Nagrada ima po njegovem mnenju evropski pridih, ker je njen pobudnik tudi bruseljski center Wilfred Martens. Ob tem je Štoka poudaril, da je bilo njegovo delo vezano tudi na razvoj manjšinske politike na evropski ravni predvsem s sodelovanjem pri ustanovitvi skupne evropske manjšinske stranke European free alliance. Nagrada pa - tako Štoka - ni bila podeljena ne samo njemu, temveč slovenski narodni skupnosti v Italiji, ki je pred petindvajsetimi leti aktivno sodelovala pri procesih demokratizacije in osamosvajanja

Slovenije. Pri tem je Štoka posebej omenil delo v okviru stranke Slovenske skupnosti in Sveta slovenskih organizacij, dveh realnosti, v sklopu katerih je deloval vse življenje. Nagrajenec se je zaustavil tudi pri liku doktorja Jožeta Pučnika, s katerim sta se poznala. Pučnik je bil seznanjen z realnostjo in dogajanjem znotraj slovenske manjšine v Italiji, je dejal Štoka. Ob tem je izpostavil tudi osemletno obdobje, ki ga je moral Pučnik prebiti v

zaporu zaradi nasprotovanja režimu. Nad zdajšnjim stanjem v Sloveniji je izrazil zaskrbljenost, ker da je matična domovina po njegovem mnenju še vedno ranjena. Pot k okrevanju mora zato biti tlakovana s povratkom k vrednotam demokracije, ki so bile ob osamosvojitvi skupne in aktualne, je prepričan nagrajenec.

Podelitev Pučnikovega priznanja je bilo sklepno dejanje celodnevne simpozija. Na njem sta najprej nastopila predsednik SDS in tesni Pučnikov sodelavec Janez Janša ter poveljnik 1. specialne brigade Moris v času osamosvajanja Tone Krkovič. Drugi del simpozija so s družboslovno refleksijo o takratnih časih in aktualnem stanju oblikovali Tone Jerovšek, Darko Friš, Matej Makarovič in Matevž Tomšič. Svečano akademijo ob podelitvi Pučnikovega priznanja je s priložnostnim govorom obogatil akademik Janko Kos. / kil

Za dosego zmage tokrat stopi v javnost.

Sodeluj v natečaju IfeelCUD.
Organiziraj dogodek za promocijo
8 tisočink katoliški Cerkvi
in pripravi **načrt solidarnosti**
za svojo skupnost, lahko boš osvojil
prispevek* za njegovo uresničitev.
Navodila najdeš na www.ifeelcud.it

* PRVA NAGRADA 15.000 EVROV

Natečaj organizira Služba C.E.I. za promocijo ekonomske podpore katoliški Cerkvi.

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Kulturni center Lojze Bratuž Gorica / Razstava Ženski obrazi in izrazi

Čustvena razpoloženja ženskih obličij

V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici si ne bi mogli zamisliti lepšega darila nežnejšemu spolu ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena, kot razstavo *Ženski obrazi in izrazi*. Gledalkam in gledalcem so razprli enkratno pahljačo ženskih portretov avtorjev z začetka 20. stoletja in sodobnih umetnikov, od znanih blestečih imen, kot so France Gorše, Maksim Gaspari, Miha Maleš, Avgust Černigoj, Zafec Zec, Rudi Skočir ... do naših domačih likovnikov Andreja Kosiča, Roberta in Davida Faganela, Franka Žerjela ..., pa še tistih, ki so k likovni umetnosti pristopili v zadnjih letih, da bi vanjo vliji svoje čustvene vzgibe. Mladi, sveži, zamišljeni, zaskrbljeni, obupani, žalostni, veseli, skrivnostni ... ženski pogledi zrejo s platen v svet in nas vabijo, da stojimo pred njimi in se jim približamo z odprtim srcem. Prav gotovo nismo še imeli v naši manjšinski sredini take razstavne zamisli, ki je našela neverjetno množico občinstva na odprtju, katerega so se udeležile tudi znane osebnosti iz kulturno-političnega okolja, pa tudi veliko razstavljalčih umetnikov. Ob uvodnih besedah je predsednica KCLB Franka Žgavec toplo pozdravila generalno konzulko v Trstu Ingrid Sergaš, Ireno Vadnjal z Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, predsednika Sveta slovenskih organizacij Walterja Bandlja, števerjansko

županjo in predsednico ZSKP Franko Padovan, dirigenta Antona Nanuta in ravnateljico Kulturnega doma iz Nove Gorice Pavlo Jarc - kasneje se je pridružil še podpredsednik deželnega sveta FJK in tajnik stranke Slovenska skupnost Igor Gabrovec. Žgavecva je povedala, da so razstavo načrtovali kar nekaj časa in letos jim je končno uspelo izvesti zaželjeni načrt kot poklon ženskam ob mednarodnem dnevu žena. Še zdaleč niso pričakovali takega odziva umetnikov in lastnikov umetnin; zbrali so 96 likovnih del 66 različnih umetnikov. To je res ogromen uspeh. Posebno darilo je prisotnim ponudil tudi Jurij Paljk, urednik Novega glasa, v katerem bije pesniško velikodušno srce, odprto za vse neizmerne lepote sveta, tudi ženskega seveda: "Kako lepa, si, moja draga, kako lepa! / Tvoje oči so golobi / za tvojo tenčico. / Tvoji lasje so kot čreda koz, / ki se zgrinjajo z gile-

adske / gore. / Tvoji zobje so kot čreda strižnih ovc, / ki so prišle s kopianja; / vse imajo dvojčke, / jalove ni med njimi. Kot škrlaten trak sta tvoji ustni, / tvoja usta so

ljubka. / Kot kos granatnega jabolka je / tvoje sence / za tvojo tenčico. / Kakor Davidov stolp je tvoj vrat, / sezidan v plaste; / tisoč zaslonov visi na njem, / sami štiti junakov. Tvoji dojki sta kakor dva mladiča / gazelina dvojčka, / ki se paseta med lilijami. Preden zaveje dan / in se razbežijo sence, / pohitim h gori mire / in h griču kadila. / Vsa lepa si, moja draga, / in madeža ni na tebi". Ta izsek iz Salomonove Visoke pesmi, ene najlepših ljubezenskih pesnitev, je Paljk galantno poklonil kot najdražji šop cvetja vsem prisotnim damam. "Kaj bi svet brez vas, draga dekleta, žene, matere in stare mame, ljubice, muze in navdih za naše umetnike", je vzkliknil Paljk, ki je o sami razstavi v katalogu napisal, da je lep pregled sodobnega likovnega upodabljanja ženske, predvsem pa je dragocena zato, ker ponuja nevsakdanji in samo-

svoj izbor umetniških del iz našega prostora, ki ni vezan ne na posamezne in izbrane umetnike in ne na slog ali katerokoli zgodovinsko obdobje. O izbiri umetnikov je Paljk opozoril, da je Franka Žgavec ravnala pravilno, ker je povabila k sodelovanju veliko število umetnikov iz našega prostora, ne glede na narodnost, kajti to je naše bogastvo. KCLB je slovenski kulturni center, ampak prav ta izbira kaže, kako smo ponosni na svoje umetnike, istočasno pa odprti za vse druge. "Taki dogodki nam pomagajo odkrivati v življenju lepoto, videti jo, in nam plemenitijo vsakdanjo rutino, v kateri danes ni veliko prostora za lepo, kaj šele za razmislek. Če bo razstava pripomogla k temu, da se bomo zamislili nad vlogo ženske danes, bo dosegla svoj globlji cilj, sicer pa gre tudi za krasen kulturni dogodek, ki mu v našem prostoru ni primerjave, saj je sad sodelovanja naših umetnikov in centra Bratuž, je torej odraz nas vseh. Gre za zao-

kroženo razstavo, na kateri svoje videnje ženske ponujajo tisti umetniki, ki so delovali ali še delujejo v našem prostoru, kot je razstava tudi sad plodnega sodelovanja centra Bratuž s posamezniki, pa naj gre za umetnike ali za ljubitelje ter zbiratelje likovnih del, ki so svoja dela radi odstopili za razstavo. Prav to kaže na trdno usidranost Kulturnega centra Lojze Bratuž v našem prostoru, kot je zanimivo tudi dejstvo, da so prireditelji k sodelovanju povabili vrsto slikarjev ne glede na njihovo narodnost ali katerokoli drugo pripadnost. Rdeča nit razstave je seveda upodobitev ženske". Ta ima v umetnostni zgodovini posebno mesto, že od davnih časov. Prav zato je Paljk v katalogu, ki ga je grafično oblikoval Franko Žerjal, napravil kratek zgodovinski oris upoda-

bljanja ženskega lika v raznih zgodovinskih obdobjih, od najstarejših arheoloških najdb, pri katerih je ženska prikazana kot simbol in nositeljica ter ohranjevalka življenja, kot boginja plodnosti npr., pa do grške umetnosti, v kateri je upodobljena kot čudovita lepota neslutnih razsežnosti. "Predvsem pa lik ženske postane vse bolj upodabljanje lepote. Pa vendar je bila ženska v zgodovini vedno bolj tudi muza, lepota, duhovno bitje, mati, ljubica, svetnica, mistično bitje, čarovnica, angel in hudič obenem ... Ženska je vendarle tisti del enega telesa, če smo lahko malo poetični, ki moškemu manjka, ga dopolnjuje, ga šele naredi moškega". Je napisal Paljk. "Tako tudi v tem izboru, ki nam ga ponuja razstava *Ženski obrazi in izrazi*, gledalčevo oko uzre tako nadih večnega iskanja Presežnega kot golo odslikavanje vidnega, predvsem pa vidi pred seboj žensko, pravzaprav bi lahko rekli, da je skupinska likovna razstava v centru Bratuž lep poklon ar-

razstavi najdemo tisto sliko, ki nas z upodobitvijo ženskega obraza najbolj nagovarja". Te Paljkove besede so tudi najlepše vabilo za ogled te svojevrstne, zelo zanimive razstave, ki je odprta do 30. aprila 2016, do 18. marca od ponedeljka do petka med 17. in 19. uro, od 18. marca do 30. aprila pa ob prireditvah ali po domeni. Kdo naj bi ob odprtju razstave podaril lepšo glasbeno požlahtnitev kot ženski glasovi? Ti so prihajali iz nežnih grl mladinske vokalne skupine Bodeče Nežice, ki so pod čvrsto taktirko Mateje Černic zapeli čustveno obarvano Gobčevo

hetipu ženske, ženske v celoti, polnosti, torej. /.../ Prav je, da cenimo vsako likovno pripoved, vsako likovno upodobitev. Med seboj so si različne, jasno, kot so različne ženske, nam moškimi je tudi ponujena lepa priložnost, da sami razmislimo o naših ženskah, pa naj gre za matere, prijateljice, hčere, žene ali Sveto Marijo, in na

Pojdem na ravno polje, ob koncu pa še Pregljevo *Da bi jaz znala*. Franka Žgavec se je zahvalila vsem umetnikom in zasebnim zbirateljem in Goriškemu muzeju Kromberk, ki so velikodušno posodili svoja dela, za sodelovanje pa se je še posebej zahvalila Animariji Stibilj Šajn in Mariji Grazii Persoljš. **Iva Koršič**

Pod vodstvom akademika Krašovca Nastaja osmi prevod Svetega pisma v slovenščino

V Sloveniji od leta 2006 nastaja nov prevod Svetega pisma, ki bo temeljil na slavnem francoskem prevodu Svetega pisma, t. i. Jeruzalemski bibliji. To so si po besedah odgovornega nosilca in urednika projekta, akademika Jožeta Krašovca, za temelj vzeli zato, ker vsebuje vrsto bogatih uvodov in opomb, ki dodatno pojasnjujejo besedilo. Novi prevod Svetega pisma v slovenščino je začel nastajati deset let po tistem, ko je pri Svetopiškem društvu Slovenije izšel standardni prevod Svetega pisma, ki je bil prvi ekumenski prevod Svetega pisma v slovenščino in sedmi prevod Svetega pisma v naš jezik. Krašovec na vprašanje, zakaj nov prevod po tako kratkem času, odgovarja, da je treba vsak pre-

vod po desetih letih pregledati. Pri pregledu so ugotovili, da obstaja več razlogov, da pripravijo nov prevod. Predvsem so želeli, da bi ta bolj upošteval bogastvo uvodov in opomb Jeruzalemske biblije (La Bible de Jerusalem). Poleg tega gre pri standardnem prevodu za ekumenski prevod, namenjen tako katoličanom kot protestantom, medtem ko bo ta izdaja zgolj katoliška. Za prevod po Jeruzalemski bibliji so se po besedah akademika odločili, ker gre za najbolj priznan in vpliven katoliški prevod Svetega pisma v obdobju po drugi svetovni vojni, preveden v številne jezike. Je klasičen prevod, ki se dokaj dosledno drži izvornih besedil in značilnega svetopiškega sloga, hkrati pa uporablja lepo sodobno francoskoščino.

Toda slovesa Jeruzalemske biblije po navedbah dr. Krašovca ne povezujejo zgolj s prevodom, temveč morda še bolj z odličnimi in uporabnimi uvodi, opombami, referencami in raznimi

podatki. "Ti so prirejeni za spoznavanje temeljnega pomena najpomembnejšega besedišča. Okoli 600 besed je izčrpno obzloženo v opombah, česar v drugih izdajah Biblije praktično ni", je dejal za STA. Od standardnega prevoda Svetega pisma se bo slovenska jeruzalemska izdaja Svetega pisma po besedah akademika Krašovca razlikovala ravno po tem, da bodo uvodi, opombe in drugi dodatki obširnejši in bolj vsebinski. "No-

vi bodo seveda tudi sam prevod ter reference ob robu. Posebnost bo tudi, da besedilo ne bo postavljeno v dveh stolpcih, ampak v enem, kar je bolj pregledno. Tudi tisk bo dvobarven", pravi. Prevod bo po besedah akademika bolj usklajen, bolj zavestno kot standardni prevod pa bo upošteval tudi slovensko tradicijo. "Značilnost prevoda bo zvestoba izvorniku in iskanje čim lepše slovenske oblike v prevodu. Tako ne bo nepotrebnega spreminjanja posameznih besednih formulacij, ampak bo imela prednost slovenska kultura", pravi. Pri prevajanju poleg Krašovca sodelujejo Matjaž Maksimilijan, Miran Špelič, Janez Zupet, Bogomir Trošt in drugi, poleg njih pa še vrsta lektorjev, bralcev korektorjev in drugih sodelavcev. Nekatere knjige prevoda so že izšle, trenutno pa končujejo prevod že zadnjih knjig Svetega pisma. V naslednjih dveh letih bodo prevod uskladili, v dodatnem enem letu pa ga pripravili na tisk v eno knjigo. Za izdajo celotnega prevoda bo-

do tako po besedah Krašovca potrebovali 12 let, kar je tri leta manj, kot so potrebovali za standardni prevod. "12 let je kratka doba za tako obsežen projekt, posebej če vemo, da bo knjiga za tretjino obsežnejša, kot je standardni prevod", ob tem ugotavlja dr. Krašovec. Do danes smo sicer Slovenci dobili že sedem prevodov celotnega Svetega pisma. Prvi je Sveto pismo v slovenščino prevedel Jurij Dalmatin (1584). Za drugi prevod je v letih 1784-1802 poskrbel Jurij Japelj. Tretji prevod je nastal v letih 1856-1859, pobudo zanj je dal ljubljanski škof Anton Alojzij Wolf. Četrty prevod je nastal v letih 1870-1898 ob sodelovanju jezikoslovca Frana Miklošiča ter pisatelja Josipa Stritarja. Peti prevod je leta 1914 pripravil Čeh Anton Chraska, namenjen pa je evangeličanom. Šesti prevod je izšel v letih 1958-1961, znan pa je kot mariborska izdaja Svetega pisma. Standardni prevod Svetega pisma je nastal v letih 1980-1996 pod vodstvom dr. Krašovca.

Kratke

Študijske nagrade Slovenskega dobrodelnega društva

Slovensko dobrodelno društvo bo v petek, 18. marca, ob 18. uri na svojem sedežu v ul. Mazzini 46 v Trstu slovesno izročilo študijske nagrade 29. natečaja "Mihael Flajban" za akademsko leto 2015-16 in pa natečaja za nagrado "Irena Srebotnjak". Za Flajbanove nagrade je tokrat dospelo 17 prošenj. Posebna komisija v okviru upravnega odbora Slovenskega dobrodelnega društva je na podlagi študijskih uspehov, gmotnega položaja in vsestranske aktivnosti priložev določila eno Flajbanovo nagrado v višini 1.500 evrov za letošnjega bruca, po eno nadaljevalno nagrado enake višine iz razpisov "Mihael Flajban" in "Irena Srebotnjak" ter osem enkratnih nagrad po 500 evrov. Skupno bo torej SDD porazdelilo 8.500 evrov. V preteklih mesecih pa je že nakazalo slovenskim večstopenjskim ravnateljstvom iz vse dežele okoli 6.000 evrov za pomoč družinam pri manjših stroških za različne šolske dejavnosti.

Kulturni večer posvečen zamejskim pesnicam

V četrtek, 24. marca, ob 18. uri bo v tržaški kavarni San Marco, ulica Battisti 18, kulturni večer posvečen poeziji zamejskih pesnic, Majde Artač, Marine Cernetig, Silvine Paletti, Alenke Rebuli, Andreine Trusgnach in Irene Žerjal. Pesniški večer organizirajo mladi Slovenskega kulturnega kluba v sodelovanju s Komisijo za enake možnosti Pokrajine Trst. Kulturni večer bo predstavila Jasmina Gruden. Uvodno misel bo podala igralka Slovenskega stalnega gledališča Trst Nikla Petruška Panizon. Sodelovali bodo učenci Glasbene matice. Pesmi bodo brali mladi člani Slovenskega kulturnega kluba: Damjan Gomisel, Jasmina Gruden, Ksenija Kosmač, Ksenija Vremec in Nejc Kravos. Nad dogodkom so pokroviteljstvo prevzeli Deželna komisija za enake možnosti, Komisija za enake možnosti občine Trst, Komisija za enake možnosti pokrajine Trst, Sklad Libero in Zora Polojaz, Ekspanzija 2016. Vključen je v sklop prireditelj Pomladi žensk, ki ga koordinira Pokrajina Trst ob mednarodnem dnevu žena. Vabljeni. Vabljeni.

Mladinski kulturni dogodek v Devinu

Devinski mladinski krožek prireja proslavo ob dveh žena z naslovom Blagor ženskam, ki znajo biti selivke, ki bo v nedeljo, 20. marca, ob 18.00 na sedežu zborov v Devinu. Osrednja osebnost večera bo jadralka Jasna Tuta, ki je pravkar izdala svoj dnevnik o jadraniu preko Pacifika Moj svet sredi oceana. Vstop je prost.

Dolinska občinska uprava odgovarja na kritike

"Za dolino Glinščice nam je še kako mar!"

"Skrb za dolino Glinščice je vselej v ospredju delovanja dolinske občinske uprave". To je bilo osrednje sporočilo tiskovne konference župana Sandija Kluna in njegovih sodelavcev, ki so novinarje povabili prejšnjo soboto, 12. marca, "na teren". Tiskovna konferenca je bila sklicana v Gornjem koncu v Boljuncu na eni od vstopnih točk v deželni naravni rezervat doline Glinščice. Pri

sebej predstavila že omenjeni načrt za ohranitev in razvoj, ki je nastal v pisarnah dolinske občine. Z administrativnega vidika bi moral biti nared do jeseni. Občinski svet je načrt že osvojil, uprava ga je predložila deželi, ki ga mora odobriti. Dokument se bo nato ponovno vrnil pred dolinske občinske svetnike za dokončno potrditev. "To naj bi se najkasneje zgodilo jeseni", so potrdili Klun, Crevatin in Sauli in k temu dodali "potem bo čas za operativno delo, ki pa bo zaradi birokratskih in finančnih odprtih vprašanj zahtevalo tudi določen čas".

Poglejmo še, kaj predvideva predstavljeni načrt. Glavni sklopi posegov, kot so jih predstavili na tiskovni konferenci, gredo v ureditev toka reke Glinščice in vzpostavitev pogojev za razvoj naravnega okolja. Potrebno bo očistiti usedline in predvsem izprazniti vodnega zajetja. Na tak način želi uprava čim bolj omiliti močan tok voda ob nalivih in preprečiti, da bi Glinščica prestopila strugo. Druga vrsta posegov pa predvideva odstranjevanje invazivnih vrst rastlin ter obezovanje rastlinja, ki je po posegu iz leta 2012 ponovno nenadzorovano poglano ob Glinščici. To rast bo občina z obrezovanjem in podobnimi ukrepi spremljala, da se vzpostavi pogoji kot pred letom 2012. Načrt, je bilo še pojasnjeno, je nastal v dogovoru z vsemi krajevnimi skupnostmi in društvi, ki delujejo na tem območju. Z njim bodo tudi skušali urediti poglavje pohodništva in tako imenovanega aktivnega turizma (gorsko kolesarstvo, izletništvo, tek, plezanje in kopanje v Glinščici), ki obremenjuje naravni okoliš.

kil

Zelo pomembno dejanje za vse nas

V Narodnem domu so odprli stalno razstavo

V Narodnem domu v Trstu so odprli stalno razstavo, ki bo spominjala na bogato delovanje in pomen doma za tržaške Slovence in Trst nasploh. Odprli so jo v okviru projekta ND110, ki ga je v sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico v Trstu ter kulturnim društvom Cizerouno pripravil Slovenski klub, da bi počastil 110-letnico odprtja Narodnega doma. Narodni dom, ki so ga leta 1904 zgradili po načrtih arhitekta Maksa Fabianija, je do fašističnega požiga leta 1920 predstavljal središče političnega, gospodarskega in kulturnega delovanja tržaških Slovencev ter simboliziral njihov vzpon.

O njegovem pomenu in bogatem 16-letnem delovanju v veži stavbe, kjer danes domujeta oddelki za pravne vede, jezik, tolmačenje in prevajanje Univerze v Trstu ter oddelki za mlade bralce Narodne in študijske knjižnice, opozarja osem panojev, na katerih je v slovenščini, italijanščini in angleščini podana zgodovina poslopja. V okviru projekta ND110 so pripravili tudi trijezično zgibanko, spletno stran in video posnetek, finančno pa ga je podprla Pokrajina Trst v okviru razpisa za ovrednotenje kulturne dediščine.

Prisotne na odprtju, ki se ga je udeležilo veliko število ljudi, med katerimi so bili predstavniki tržaške univerze in krajevnih oblasti ter organizacij Slovencev v Italiji, je nagovorila predsednica Slovenskega kluba Poljanka Dolhar. Kot je povedala, je skupina mladih, ki vodijo klub, vložila vse svoje moči v ta projekt, "ker je bila naveličana dejstva, da je pomembno poglavje v tržaški zgodovini - podčrtujem tržaški in ne samo slovenski zgodovini - bilo obsojeno na pozabo".

Odprtje razstave je za predsednico Slovenskega kluba dokaz, da sta se Trst in njegova univerza spremenila, saj se jima ob odpiranju šole za prevajalce in tolmače ni zdelo potrebno postaviti niti plošče v spomin na to, kar je bil Narodni dom, dvojezična tabla na pročelju iz leta 2004 pa požigalcev leta 1920 ni označila s pravim imenom. Na panoju, ki je posvečen požigu, pa so organizatorji iz potrebe po jasnosti in resnici zapisali, da so dom uničili fašistični skrajneži in nacionalisti.

Zbrane so nagovorili tudi predsednica Pokrajine Trst Maria Teresa Bassa Poropat, tržaški župan Roberto Cosolini ter direkto-

rica oddelka za pravne vede, jezik, tolmačenje in prevajanje tržaške univerze Lorenza Rega. Bassa Poropatova je opozorila, da je pobuda Slovenskega kluba dolžnostno dejanje ter pomembno sporočilo za občane in mlade. Cosoliniju se zdi pravilno, da si ta kraj po-

Foto damij@n

novno prilasti del lastne zgodovine, ki naj se vrne celotnemu Trstu, pobudniki pa so po njegovem mnenju naredili lepo stvar za celotno tržaško skupnost. Lorenza Rega pa je opozorila, da je stavba, v kateri domuje njen oddelki, ki je pri projektu sodeloval od vsega začetka, prvovrstno stičišče kultur. V celoti objavljamo govor Poljanke Dolhar. Spoštovani gostje, dragi prijatelji, v resnično čast mi je, da vam lahko v imenu Slovenskega kluba izrečem dobrodošlico na odprtju stalne razstave o Narodnem domu.

Odgovor na vprašanje, zakaj je skupina mladih, ki vodijo Slovenski klub, vložila vse svoje sile v postavitev razstave, spletne strani in zgibanke o tej stavbi, je preprost: ker jih je pogrešala. Ker je bila naveličana dejstva, da je pomembno poglavje v tržaški zgodovini - podčrtujem tržaški in ne samo slovenski zgodovini - bilo obsojeno na pozabo. Da smo za Narodni dom vedeli le tržaški Slovenci, naši italijanski someščani in stotine študentov, ki ga vsakodnevno obiskujejo, pa malo ali nič.

Današnje odprtje je dokaz, da sta se mesto in njegova univerza spremenila. Ko sta pred dvajsetimi leti odpirala tukajšnja šola za prevajalce in tolmače, se jima ni zdelo potrebno postaviti vsaj ploščo, ki bi opozarjala na to, kaj je bil Narodni dom. Leta 2004, ob stoletnici njegovega odprtja, so bili časi sicer zrelji za dvojezično tablo na pročelju, ne pa tudi za to, da bi požigalce označili z njihovim prvim imenom: zgorole v plamenih nacionalistične neustrpnosti, piše tu zunaj. Dvanajst let kasneje smo na panoju, ki smo ga posvetili požigu Narodnega doma, zapisali, da so ga uničili fašistični skrajneži in nacionalisti. Te nismo storili iz želje po revanši, ampak iz potrebe po jasnosti in resnici. Ker ni dovolj vsako leto ob 25. aprilu zahajati v Rižarno,

govoriti o svobodi in demokraciji, če potem Zla ne znamo poimenovati z njegovim prvim imenom. Isto seveda velja tudi za ostala kriminalna dejanja, ki so napojila s krvjo naše kraje. Ampak danes smo tu, da spregovorimo o Narodnem domu. Da se spomnimo tistih šestnajstih intenzivnih let, med katerimi so se prostore polnili Slovenci, Srbi, Hrvati, Čehi, Slovaki in drugi ljudje. Da ne pozabimo na preko 600 gledaliških predstav, ki so zaživele v tukajšnji dvorani s stekleno streho, ki jo je bilo mogoče tudi delno odpreti. Na operete, koncerte, ples, predavanja, spominske svečanosti, politične manifestacije in proteste. Da ne pozabimo, da je bil Hotel Balkan med najbolj modernimi v Evropi, saj je razpolagal s sobami s kopalnico, kar je bil za tiste čase luksuz. Da ne pozabimo na kavarno, točilnico, dve restavraciji, tiskarno dnevnik Edinost. Vse to in veliko več je bil Narodni dom med letoma 1904 in 1920. O vsaj delu njegove veličine pripovedujejo naša razstava, spletna stran, zgibanka in video projekcija. Vsega tega ne bi bilo, če nam ne bi priskočili na pomoč številni ustanove in zasebniki. V prvi vrsti Pokrajina Trst, ki je financirala naš projekt ND110. Projekt sta podprla tudi Sklad Libero in Zora Polojaz ter sklad Fondazione benefica Katherlenn Foreman Casali. Naša partnerja v projektu sta bila društvo Cizerouno ter Narodna in študijska knjižnica, ki nam je posodila tudi veliko fotografskega in drugega gradiva. Naša zahvala naj gre tudi škofijski gimnaziji v Vipavi, ki hrani fond Tomajske knjižnice, v kateri so primorski duhovniki arhivirali veliko dokumentacijskega gradiva o Narodnem domu. Hvala tudi zasebnim zbirateljem in fotografom - vsa imena so natisnjena na osmem panoju - predvsem pa Massimilianu Blocherju, ki je poskrbel za tridimenzionalne reprodukcije notranjosti Narodnega doma.

Prisrčna hvala vsem, ki so pripomogli k ureditvi tega projekta, predvsem pa Jaruški. In hvala vam, ki ste prišli z nami praznovati ta dan!

Lep mejnik mednarodnega dogodka

Deset let sejma Olio Capitale

Od sobote, 5., do torka, 8. marca, je na tržaški Pomorski postaji potekal jubilejni, deseti mednarodni sejem ekstra deviških oljčnih olj Olio Capitale. Organizator dogodka je že nekaj let posebno podjetje pri tržaški Trgovinski zbornici Aries, ki se je tokrat, ob desetletnici, s priznanjem oddolžilo pobudniku sejma, oljkar-skemu navdušencu in nekdanjemu dolinskemu županu Borisu Pangercu, ki si je izmislil tudi posebečno ime za prireditelj. Priznanje je ganjenemu Pangercu izročil prvi mož Trgovinske zbornice Antonio Paoletti. Ob stojnicah je letos razstavljalo skoraj 300 pridelovalcev vrhunškega oljčnega olja in konzorcijev oljkarjev iz petih sredozemskih evropskih držav, najbolj zastopane so bile dežele z juga Italije (Sicilija, Apulija, Abruci) in Toskana, ki sodi ravno tako med najbolj produktivna območja za gojenje oljk. Pogrešali smo malce bolj pričano sodelovanje slovenskih oljkarjev z Obale pri pobudi, nav-

sezadnje je to pomembna izločba za vse, ki so dejavni in tržijo v sektorju oljčnega olja. Zato pa je lično urejeno in vse-

nanega šefa s Tržaškega Pavla Marca. Sploh je bilo obiskovalcev razstavišča veliko, še zlasti v soboto in nedeljo. Preko kuharske delavnice so na sejmu sodelovali tudi dijaki Ad Formanduma, ki obiskujejo tečaj gostinstva v Gorici in Trstu.

skozi dobro obiskano stojnico imela šesterica članov pokrajinskega konzorcija Tergeste DOP, ki združuje oljkarje iz dolinske in miljske občine. Sejem so tudi v tej izvedbi bogatili številni izobraževalni dogodki za javnost, od odkrivanja skrivnosti pakuševanja do vodenih degustacij, predavanj, okroglih miz in danes zelo razširjenih prikazov kuhanja (show cooking). Da omenimo samo nekatere, med najbolj uspešnimi sta bila prikaza kuharskega mojstra z Vipavskega Tomaža Kavčiča in priz-

nostno odprtje predvsem parada politikov, slišali pa smo tudi dovolj vsebinskih poudarkov o pomenu oljčnega olja v Italiji, po proizvodnji drugem pridelovalcu v evropskem merilu po Španiji. Odprtja so se udeležili podtajnik na kmetijskem ministrstvu Andrea Olivero, predsednica Dežele FJK Debora Serracchiani in tržaški župan Roberto Cosolini. Govor, naravnani na skrb za odličnost krajevnih izdelkov, pa je imel tudi prvi mož Kmečke zveze Franc Fabec.

HC

SŠKD TIMAVA MEDJEVAS-ŠTIVAN in GMD

vabita na

VEČER POSVEČEN PTICAM

Na to temo bosta govorila **Danilo Čotar**, avtor knjige *Ptičje kvatre* z ilustracijami **Mateja Susiča** in ornitolog **Domen Stanič**

Večer bo v prostorih kmečkega turizma pri **Lahovih - Paolu Pernarčiču v Medjevasi v petek, 18. marca 2016, ob 20. uri**

Praznik sv. Jožefa v Žabnicah

Stare navade ob tem prazniku in na oljčno nedeljo

Tudi letošnjega 16. marca se je v žabniški cerkvi svetega Egidija začela tridnevna v čast vaškemu sozavezniku svetemu Jožefu. Vsak večer je sveta maša. Na dan svetega Jožefa, 19. marca, bo ob 10.30 slovesna maša ob koncu tridnevne; pri njej bodo somaševali vsi župniki iz Kanalske doline. Tridnevna je zanimiva tudi s kulturnega vidika. V Žabnicah je še vedno živa navada, da ob godu sv. Jožefa pojejo slovenske litanije v čast vaškemu sopatru ob sv. Egidiju. Med tridnevno gre vaški župnik proti koncu maše pred oltar, ki je v farni cerkvi svetega Egidija posvečen svetemu Jožefu, in pojejo te slovenske litanije. Petje poteka tako, da najprej poje moški solist, nato mu odgovorijo drugi pevci in vsi verniki. Poslušalce spominjamo, da se sami obredi v žabniški cerkvi še vedno opravljajo delno dvojezično, saj je nekoč občevalni jezik večine Žabničanov bilo žabniško-ziljsko slovensko narečje, ki ga pa danes obvlada samo del domačinov.

Danes je v Žabnicah za sv. Jožefa

preživela le tridnevna, a nekoč so tudi tam, prav kot v Ukvah ob praznovanju vaškega sopatrona svetega Boštjana, imeli devetdnevno. Zanimivo je, da, kakor hodijo

Žabničani k maši v Ukve za svetega Boštjana ali v Ovčjo vas za tamkajšnje sopatrono sveto Lucijo, prihajajo pogosto tudi Ukljani in Učani v Žabnice za svetega Jožefa. Dvajsetega marca bo cvetna nedelja in tisti dan blagoslovijo po cerkvah Kanalske doline oljko in "prajtl". Ta je sestavljen iz vej, ki so zavezane na lešnikovo ali orehovo palico; med vejami razlikujemo "macare" (v knjižni slovenščini mačice), "smrlinje" (brinje), in "hadabitje" (ki je vrsta

trnja). Kot po navadi bodo na prajtl obesili pomaranče, jabolka, čokoladna jajčka, piškote in "precle" (oziroma preste); okrasili ga bodo še s trakci nežnih barv. Prajtl nesejo k blagoslovu otroci in

nato ostane v hiši celo leto. Nekateri ga postavijo na polje, na njivo, na senik ali drugam. Če ga postavijo v hlev, ga dajo na prag, da živina, ki gre iz hleva na planino, stopi čezenj. Nekoč so vejico prajtl ali vejico blagoslovljene oljke položili tudi mrliču v žep, in sicer za popotnico v večnost. Z blagoslovitvijo prajtla, ki se odvija pred mašo, se začne veliki teden, ki ga po domače imenujejo "blika nadelja".

Prav o prajtlu in o njegovih posebnostih v posameznih vaseh Kanalske doline bo govor na delavnici, ki jo Združenje Don Mario Cernet soorganizira z domačimi starši v soboto, 19. marca, popoldne, v baru Saisera Hütte v Dolini Zajzera. Delavnica je odprta za vse otroke, ki obiskujejo otroški vrtec in prvi razred osnovne šole. Med delavnico otroci ne bodo sestavili samo svoj prajtl s pomočjo odraslih, ampak bodo tudi izvedeli pomen te stare domače navade, pa tudi pomen posameznih rastlin, ki sestavljajo prajtl, in njihova imena v domačem ziljsko-slovenskem narečju. Za več informacij o tej dejavnosti se lahko obrnete na naslov elektronske pošte zdruzenje.cernet@gmail.com

Luciano Lister

Telovadnica na Liesah

Spomnili so se Marjana Bevka in Alda Klodiča

"Bil je mrzel večer, ko sem se prvič pripeljal na vaje Beneškega gledališča ... prvo, kar sem začutil, je bil udarec mrzlega zraka ... igralci so bili oblečeni v jope, zaviti v šale, imeli so rokavice in kape na glavah ... Marina me je vsem predstavila ... Po nekaj letih in uspehih so mi rekli 'zdaj si pa naš'. In sem vesel in srečen, da je tako. V Benečijo hodim za dušo, ne za delo. Koliko odličnih ur smo preživeli na vajah, koliko dobrih

jima je toplo zahvalila z dolgim ploskanjem.

Nato so igralci Beneškega gledališča, Anna Bernich, Roberto Bergnath, Anna Iussa, Adriano Garriup in Maurizio Trusgnach, spravili v smeh in dobro voljo gledalce z igro *Trenutki življenja*, ki govori o posebnih trenutkih, ki nam jih podarja življenje in ki niso vedno lepi. Pod režijo Daniela Dan Malalana in s pomočjo Emanuele Cicigoi so postavili na oder to igro, za njeno postavitev se je Be-

in manj dobrih predstav smo naredili, koliko ljudi smo razveselili, koliko nagrad smo prejeli in koliko mrzlih dvoran za vaje smo zamenjali! Ta moj zapis je izraz hvaležnosti iz ljubezni porojene v ljubezen napotene". Te so besede, ki jih je napisal režiser Marjan Bevk, ki nas je lansko leto prve dni marca zapustil in je dvajset let, od leta 1992, vodil Beneško gledališče. Marjana Bevka in Alda Klodiča, dva človeka, ki ju je pred enim letom huda bolezen pregodila iz trga iz življenja in ki sta veliko naredila za kulturno rast našega območja, so se v torek, 8. marca, ob dnevu žena, na odru telovadnice na Liesah, spomnile Cecilia Blasutig, ki je tudi povezovala večer, Marina Cernetig in Emanuela Cicigoi.

S koncertom *Tango!* sta nastopila Sebastiano Zorza in kitarist Marko Feri, dva glasbenika, znana po cellem svetu, ki učita glasbo v več državah in sta prejela polno nagrad. Sebastiano Zorza, ki je med ustanovnimi člani združenja Canzoni di confine, je sodeloval z znanimi pevci in kantavtorji. Marko Feri poučuje kitaro pri Glasbeni matici v Trstu in Špetru in je umetniški vodja mednarodnega festivala kitar Kras, v sklopu katerega so izdali dve antologiji glasbe za kitaro slovenskih in italijanskih avtorjev. Igrala sta skladbe Astorja Piazzole, Carlosa Gardela, Angela Villolda in Mattea Fallonija in tako zelo navdušila številno publiko, da se

neško gledališče zahvalilo Alessandru, ki je pomagal pri pripravi scene.

V imenu organizatorjev, Zveze Beneških žena, Beneškega gledališča, Glasbene matice in kulturnega društva Rečan-Aldo Klodič, je pozdravila Margherita Trusgnach. "Vse, kar danes delamo, se nam zdi normalno - je dejala -, ampak nič ni samo padlo z neba". To telovadnico so naredili ljudje, ki so gledali in videli daleč. Pred 37 leti so se odprla vrata tudi za Zvezo beneških žen, ki je imela tako možnost nadaljevati program in delo, ki je s časom postal tradicija. Delo, ki je bilo narejeno, je zahtevalo veliko poguma, ki ga našim ženam ni nikdar zmanjkalo". Tiste žene so zmeraj našle čas, čeprav so imele družino, hišo in delo. Od takrat smo prehodili veliko poti in spremenilo se je mnogo stvari, a zdi se, da se vsi tega ne zavedamo. "Danes - je dodala - žal preveč pogosto, ko kje kaj pripravljamo in vprašamo za sodelovanje, slišimo tak odgovor: "Zanimivo, kar delate, a jaz nimam časa". Naše žene so pokazale, da čas lahko najdeš, če res misliš, da, kar delaš, ima pomen zate in za vso tvojo skupnost".

Larissa Borghese

Minister Žmavc se je udeležil 21. posveta slovenskih organizacij v Nemčiji

Govor je bil o kakovostnih temah

Minister Gorazd Žmavc, odgovoren za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu, se je na povabilo predsednika Slovenskega kulturnega in športnega društva Maribor iz Hildna, Jožefa Pahiča, v času od 4. marca do 6. marca 2016, v Baasmu v Nemčiji, udeležil 21. posveta slovenskih organizacij v Nemčiji. Gre za tradicionalno srečanje, ki obsega delavnice, predavanja in razprave ter je posvečeno aktualnim tematikam s področja kulture, pedagogike in socialnega dela. Minister Gorazd Žmavc se je na okrogli mizi z naslovom *Vpetost slovenskih društev v*

nemško lokalno okolje srečal s predstavniki slovenskih društev, župnij in učiteljev slovenskega jezika v Nemčiji in z njimi iz-

menjal stališča in poglede na aktualno problematiko življenja in dela skupnosti Slovencev, živečih v Nemčiji. Tokratnega posveta se je udeležilo preko 100 predstavnikov slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja iz vse Nemčije in G. Scheib, nekdanji župan mesta Hilden, prijatelj Slovenije in še posebej mesta Maribor. Na vseh področjih posveta so udeleženci opazili občuten dvig kakovosti obravnavanih tem, kar je dobra popotnica tudi za naprej.

SNG Nova Gorica

Ganljiva predstava Srečanje 50. na odru!

Na malem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica so gledalci v soboto, 5. marca 2016, - upamo, da ne zadnjič - spremljali predstavo *Srečanje*, ki je zabeležila jubilejno, 50. ponovitev. Predstava je slovensko praznodelo doživela v marcu 2013. Ravno v tisti noči po premierni uprizoritvi je po mučni boleznini izdihnil Primož Bebler, režiser predstave, ki je kar nekaj let bil tudi umetniški vodja novogoriškega gledališča. Avtorica ganljive igre o težavnih, nikdar razčiščenih odnosih med očetom in sinom, je znana, uspešna mlada hrvaška dramatičarka Nina Mitrović (1987). V enourni predstavi, ki jo je v slovenski jezik spretno prevedla Alja Predan, spoznamo tridesetletnega mladeniča, ki po daljšem

času končno obišče očeta, potem ko je zvedel, da je le-ta zelo bolan in mu ne ostaja več veliko časa, čeprav je videti še vedno krepak in ravno tako oster in piker, kot je vedno bil. Njunu snidenje se spremeni v nekakšno bojno polje, saj drug drugemu očitata marsikaj. Iz njunega rezkega pogovora spoznamo, kakšno vzdušje je vladalo v domači hiši in kako je mati, ki je zgodaj umrla, trpela, ker jo je mož varal z neštetimi ženskami. Na sina je to vplivalo zelo negativno. Samozavesten, odločen oče, ki se ne boji niti smrti, je sina imel zmeraj za slabiča, izgubo. In to ga je zaznamovalo pri študiju, delu in v čustvenih odnosih. Lik očeta, vloga, ki se zdi napisana prav zanj, igra Bine Matoh, nositelj Boršnikovega prstana 2004, ki je svoje vrhunske igralske dosežke ustvaril prav v SNG Nova Gorica, kot eden od stebrov igralskega ansambla. Lik očeta je izrisal poglobljeno,

kot le on zna, tako intenzivno, da zaživi polnokrvno v vseh značajskih odtenkih. Ob njem je sina, ki ga je oče zmeraj zapostavljal in dajal prednost hčerki, s paletu valujočih čustev priostreno odigral Blaž Valič, ki je izvrstno opravil nelahko nalogo Matohovega soigralca. Ob tem pomembnem dogodku so ustvarjalci predstave in gledalci, ki so nastopajočima namenili dolgotrajno ploskanje, proslavili ob sladki torti in z zdravico ob domači kapljici. Pred predstavo so v predverju gledališča odprli potujočo razstavo *Gremo na Boršnika!* Na njej so predstavljeni igralci, ki so prejeli Boršnikov prstan. Do sedaj jih je bilo šestinštirideset. Na razstavi, ki jo je predstavila Tea Rogelj s Slovenskega gledališkega inštituta, se

lahko zaustavimo pri vsakem igralcu, obudimo spomine na njegove vloge in slišimo tudi njegov glas. Razstavo so

Ustvarjalci ob 50. ponovitvi predstave Srečanje

vega srečanja. Soavtorica Ana Perne s Slovenskega gledališkega inštituta je obrazložila, da "del razstave, ki je pripravljen tudi v spletni inačici na portalu SiGledal, je posvečen dosedanjim šestinštiridesetim prejemnicam in prejemnikom Boršnikovega prstana, najvišje igralske nagrade pri nas, ki jo na festivalu podeljujejo od l. 1970. Izbor fotografij beleži njihove igralske začetke, izstopajoče, pogosto tudi nagrajene stvaritve oz. posamezne vloge, ki ostajajo zapisane v spominih ustvarjalcev in gledalcev. Nekaterim je mogoče prisluhniti na izbranih zvočnih zapisih, o drugih spregovorijo video posnetki, ki zajemajo odlomke dragocenih pripovedi, pa tudi številnih anekdot nagrajenk in nagrajencev, s katerimi smo se pogovarjali v okviru 50. obletnice Festivala Boršnikovo srečanje".

TRŽIČ Kulturni praznik v organizaciji slovenskih društev v Laškem

Privoščimo si lepoto in sprejmimo izzive, na katerih sloni prihodnost!

Slovenci iz Laškega so letos organizirali večer slovenske kulture v župnijski dvorani ob cerkvi sv. Nikolaja v Trziču. Veliko črno-belo upodobitev pesnika iz Vrbe, ki je v petek, 11. marca, stala na odru, so krasili nageljni in mimoze: srečanje, posvečeno različnim kulturnim izrazom, so namreč v veliki meri oblikovale pripadnice nežnega spola. SKRD Jadro, SKRŠD Trzič in Združenje staršev slovenske šole v Romjanu so poskrbeli za prirčen in pester večer, na katerem so se prepletali glasba, gledališka uprizoritev in priložnostni govor s krepko družbeno-politično poanto. Ko so v dvorani ugasišile luče, je mlada pevka Lara Černič poklonila občinstvu osebno interpretacijo Zdravljice. Prešeren, prežet z duhom svobode narodov, je bil predhodnik našega časa, zapustil nam je bogato dediščino in nas opomnil na naše poslanstvo, je poudarila predsednica Združenja staršev Damjana Kobal, ki je povezovala večer. V imenu slovenskih društev, ki neutrudno delujejo v Laškem in dajejo bogat doprinos domači skupnosti, je pozdravila navzoče, med katerimi so bili tudi ronški župnik Renzo Boscarol, velik prijatelj rojakov v Laškem, in nekaj krajevnih upraviteljev. Pozdrav trziške občinske uprave je prinesla odbornica za kulturo Paola Benes. Našim ljudem se je zahvalila za njihovo vztrajnost v kulturnem in družbenem delovanju. "V tako pluralni družbi, kakršna je trziška, vaša prisotnost potrjuje pot, ki smo jo izbrali za prihodnost: to je pot sprejemanja, vključevanja, bogatenja med različnimi". Trzič naj bo mesto, ki združuje, gradi mostove, ne pa zidove. Dokaj mrzlo je občinstvo

Prizor s predstave Opajske žene v begunstvu

foto dpd

poslušalo njene besede o združevanju občin, češ da bo to področje na tak način močnejše; s spontanim aplavzom pa je nagradilo vest, da imajo namen poimenovati ulico po Srečku Kosovelu. Na večeru je dva glasbena utrinka podarila harfistka Ester Pavlic, posebni gostje pa so letos bili člani Društva žensk Zbrinca iz Opatjega sela, ki skrbno negujejo tradicije in ljudsko izročilo. Članice društva vsako leto pripravljajo predstavitev starega vaškega običaja. Lani so se posvetile 100. obletnici odhoda Opajcev v begunstvo na Češko. Zanimalo jih je, kako so Opajke doživljale čas prve svetovne vojne in težke razmere v begunstvu. Na tedenskih srečanjih so raziskovale, se pogovarjale, obujale spomine na pripovedovanja mam in starih mater. Nastala je predstava *Opajske žene v begunstvu*; to je zgodba o Tini Španovi, ki je obenem zgodba o ženskah, ki jim ni ostalo drugega, kot da so zavezale svoje borno premoženje v culo ter se z otroki in s starimi starši odpravile v begunstvo. Na ukaz avstrijske oblasti so se izselili 14. junija 1915. Na Češkem so ostali nekaj let; otroci so tam obiskovali šolo, žene so delale v tovarni sladkorja

in na kmetijah. Ob vrnitvi v skraj do tal porušeno rojstno vas so s sabo prinesli kanček češke kulture in jezika. Predstava je bila že večkrat lepo sprejeta, zgodba o Tini Španovi tako "ostaja živa, nam v spomin in opomin". Večeru je dala poseben ton časnikarka Erika Jazbar, ki je na odru prebrala priložnostni govor. Slovenci smo posrečen narod, ker imamo 8. februarja praznik, v matični Sloveniji dela prost dan z državno proslavo in podeljevanjem najpomembnejših slovenskih nagrad. To je nekaj edinstvenega, na kar smo lahko ponosni, je dejala. In vendar, se je vprašala, ali "smo še vedno narod, ki se zaveda pomena, ki ga pri gradnji skupnega slovenskega

doma odigravajo duhovni oz. nematerialni temelji". Ta zavest je najbrž močnejša na obrobju slovenskega prostora, "kamor sega ta naš skupni dom, ki zaobjema Laško, Ljubljano, Bariloče, Belo Krajino, Porabje, Toronto in Sidney"; tam, kjer živijo slovenske skupnosti, ki čutijo slovensko. "Naš skupni slovenski dom je zdržal tudi na teh tleh, ker ni bil zgrajen na materialnosti". V gospodarskem krču današnjega časa pa nas prepričujejo, da je treba žrtvovati šolstvo, izobraževanje, raziskovanje, založništvo, tiskano besedo... Oblike bogatitve jaza in skupnosti naj bi po mnenju nekaterih, ki žal imajo škarje in platno, le bremenile sem gradila svojo osebnost in identite-

Damjana Kobal

Lara Černič

Ester Pavlic

Erika Jazbar

to... Svojega življenja brez dela v skupnosti si ne morem predstavljati". Kako približati temu našemu čutenju mlade, ki se šolajo v Romjanu, je izziv, na katerem sloni prihodnost Slovencev v Laškem. Težko je razumeti, kako to, da se ne najde vsaj peščica mladih, ki bi bili zainteresirani za društveno glasilo Jadro, "ki je pravi biser". Ne smemo se odpovedovati svojim vsebinam, ne smemo se bati majhnih števil ne živeti proti toku. "Moramo pa poskrbeti, da imamo tisti življenjski minimum, da preživimo". Skupnost v Laškem se že veliko let sooča s priseljenci in bi verjetno lahko povedala marsikaj poučnega vsem, ki več mesecev čutimo mešane občutke in zbežnost, s katerimi nam postrežejo ob vsakem koraku, poenostavljenimi resnicami obeh strani, ki si očitata fašizem, črni ali rdeči fašizem, dve plati iste medalje". Govor je Erika Jazbar sklenila s pozivom, da bi si znali privoščiti lepoto. Da bi lepoto gojili na vseh področjih, "da bi se odpovedali kričanju, uničevanju, trganju vsebin". Da bi si privoščili lepoto "v odnosih, ne le v besedah". Prav ta lepota naj prepiča okolje in tudi mlajše rodove, da bi se približali ter gojili zlahkno slovensko tradicijo.

Danijel Devetak

(več fotografij na www.noviglas.eu)

V mestni knjižnici v Izoli

Razstava o otroštvu v Afriki

V Mestni knjižnici Izola si lahko obiskovalci ogledajo razstavo z naslovom **Ali je pod istim soncem otroštvo res lahko tako drugačno?** Avtorja razstave sta učiteljica **Bojana Križnar Pivk** in **Tomo Križnar**, slovenski popotnik s kolesom, pisatelj, aktivist in humanitarni delavec. V vitrino sta postavila nekaj izdelkov iz naravnih materialov, ki jih ustvarjajo staroselci z vojnega območja v Republiki Sudan, natančneje iz Modrega Nila, fotografije pa prikazujejo življenje njunih prijateljev Nub. Ob sprehodu skozi razstavo spoznamo, kako različno odrasčajo otroci pri nas in v Sudanu. Nube se večino dneva skrivajo v votlinah ali smuknejo v lisičjo luknjo, da nanje ne bi padla kaka bomba in jih razrgala. V begunskih taboriščih si otroci sami izdelujejo igrače iz odpadnih materialov, iz drevesnih korenin pa si naredijo piščalke. Fantki brcajo žogo ali se gugajo na drevesih na gugalnici iz navadne 'špage'. Malo večji otroci nosijo mlajše bratce in sestrice v naročju ali na hrbtu. Njihova prva in najpomembnejša naloga je **ščititi in skrbeti drug za drugega**. Kljub vsem težavam se radi učijo. Šole so v bližini votlin ali pod drevesi,

grnejo kos blaga ali naredijo posteljo iz bambusa ali iz lesenih palic in vrvi. Vrvi spletejo iz korenin ali lubja kruhovca, ki mu pravijo slonje drevo. Poznajo samo dva letna časa - deževno in sušno dobo. Samo v deževni dobi se lahko okopajo - v lužah. Za bele zobe poskrbijo s pogostim umivanjem s paličico in slino. Nube so bili včasih goli, zato jih je vlada proglasila za divjake. Zdaj morajo biti oblečeni - nosijo stare ponošene in strgane majice, hlače in krila, kar jim ni všeč. Pravijo: **včasih smo bili divjaki, zdaj smo ptičja strašila**. Tudi obleko perejo v lužah.

Fotografije prikazujejo tudi življenje naših otrok. Dečki in deklice hodijo v šolo, pišejo in rišejo z različnimi pisali in barvicami. Imajo zvezke, učbenike in knjige - knjige lahko poiščejo tudi na bogato založenih knjižnih policah. Med poukom kemije delajo poskuse. Hodijo lahko v glasbeno šolo, k baletu, v različne krožke, se ukvarjajo s športom. Naše hiše imajo vogale,

tekočo vodo in elektriko, kopalnico, moderno kuhinjo s štedilnikom in veliko posode. Otroci imajo lepe otroške sobe s postel-

jami. Okenske šipe čistimo s čistili, prah na tleh odstranimo s sesalnikom. Omare so polne oblek in včasih ne vemo, kaj bi oblekli. Posebna obleka je za smučanje, pa tudi za maskare. Pri hrani smo izbirčni in naše trgovine so vedno bogato založene. Tuširamo se, lase si posušimo s sušilcem za lase. Kljub zobnim pastam, zobnim ščetkam in zobozdravnikom ima marsikdo škrbaste zobe. Vozimo se v avtomobilih, gledamo TV, se pogovarjamo preko mobilnega telefona ali interneta. Ja, tudi mi kličemo na pomoč, piše pod eno od fotografij: ko je pozimi žled

ali ko so poplave. Razstava ima namen seznaniti javnost z ogroženim ljudstvom Nube, kjer predvsem otroci trpijo zaradi pomanjkanja vode in hrane, med igro in skrivanjem v votlinah zaradi strahu pred bombardiranjem. In so hvaležni za vsak trenutek življenja. Je tudi humanitarne narave. Obiskovalci imajo možnost naročiti fotografijo, ki jim je všeč. Izberejo lahko sliko v velikosti 60 cm x 40 cm - **40 evrov** ali 21 cm x 14 cm - **10 evrov**. Zbrana sredstva Bojana in Tomo namenita izobraževanju otrok na ogroženih območjih v Sudanu. Razstava potuje po Sloveniji, predvsem po osnovnih šolah, kjer navadno pripravijo še izobraževalne in didaktične delavnice za otroke. V lanskem letu so si lahko prebivalci Izole ogledali razstavo v galeriji Plac Izolanov in na OŠ Livade, v MKI pa prisluhnili predavanju Toma Križnarja o življenju sudanskih Nub.

ŠP